

„Proces przygotowania dziecka do nauki czytania”

Przygotowanie do nauki czytania dziecka w wieku przedszkolnym koncentruje się przede wszystkim na rozwijaniu sprawności psychomotorycznych, rozbudzaniu i kształtowaniu procesów poznawczych oraz pozytywnych nastawień emocjonalno-społecznych. Przygotowanie to odbywa się już podczas codziennych zabaw, rozmów i różnych czynności dziecka w domu, choć ani dziecko, ani nawet dorośli nie zawsze zdają sobie z tego sprawę. Nauka czytania zaczyna się dużo wcześniej niż zapamiętywanie kształtu liter. Gotowość do rozpoczęcia nauki czytania będzie zachodziła dopiero wtedy, gdy zostaną spełnione pewne warunki do których zalicza się:

- ✚ **rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej całego ciała**, tak aby dziecko coraz sprawniej wykonywało różne czynności oraz koordynacji wodzenia wzrokiem i ruchu ręki

Przykłady zabaw i ćwiczeń usprawniających koordynację wzrokowo-ruchową i sprawność manualną:

- rysowanie kredą na dużych powierzchniach (płyty chodnikowe, arkusz papieru)
- malowanie farbami na dużej powierzchni papieru (pędzlem, palcem, gąbką, watą itp.)
- odrysowywanie szablonów wyciętych z tektury (kwiatek, serduszek, koło itp.), przedmiotów codziennego użytku (np. talerz), części ciała swojego lub rodzica
- ćwiczenia typu „Połącz kropki”, „Rysuj po śladzie”, „Dokończ rysunek” (łatwe do znalezienia w Internecie lub czasopismach dziecięcych)
- rwanie na kawałki gazet, kolorowego papieru
- zachęcanie dziecka do ugniatania ciasta, masy solnej, ciastoliny, plasteliny
- zapełnianie konturów (np. piłki, kwiatka) małymi kulkami z plasteliny
- zachęcanie do wycinania po linii narysowanej przez rodzica lub prostych kształtów (trójkąt, koło)
- zabawa „Mały projektant” – wspólne z dzieckiem ozdabianie mazakami konturu bluzki, sukienki itp.
- rysowanie patykiem lub palcem na piasku
- zabawa „Rzuć do celu” – rzucanie piłką lub zgniecioną gazetą do kosza, obręczy itp.
- zachęcanie do wspólnego budowania z klocków
- nawlekanie koralików na sznurek
- układanie obrazków ze sznurka, tasiemki, patyczków, wykałaczek itp.
- rysowanie „w powietrzu” palcem, patykiem, chorągiewką
- rodzicom dzieci, które nieprawidłowo chwytają kredkę proponuję zakup specjalnej nakładki, która „wymusza” na dziecku prawidłowy chwyt narzędzia pisarskiego

- ✚ **rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej**, tak aby dziecko umiało skupić uwagę i jak najwięcej zapamiętać

Przykłady ćwiczeń i zabaw rozwijających percepcję wzrokową:

- układanie w całość pociętych na kawałki obrazków (można wykorzystać karty pocztowe, obrazki z dziecięcych czasopism), należy dostosować ilość elementów do możliwości dziecka i stopniowo ją zwiększać
- wspólne z dzieckiem układanie puzzli
- gra „Memo” lub „Domino obrazkowe”
- w czasie spaceru wyszukiwanie elementów w krajobrazie (np. „czy widzisz tu gdzieś żółty samochód?” itp.)
- układanie obrazków, kompozycji, budowli (np. z wykałaczek, wyciętych z kolorowego papieru figur geometrycznych, klocków) wg wzoru ułożonego przez rodzica
- zachęcanie dziecka do wypowiadania się na temat obrazków w książce lub gazecie dziecięcej, zwracanie uwagi na szczegóły, zadawanie poleceń typu: „pokaż mi wszystkie kwiatki na tym obrazku”
- ćwiczenie pamięci wzrokowej – pokazywanie dziecku obrazka na kilka sekund, zachęcanie dziecka do opowiedzenia, co znajdowało się na obrazku (zwracanie uwagi, aby dziecko wskazało jak najwięcej szczegółów)

- zabawy typu „Co zniknęło?” lub „Co się zmieniło?” (można do tego wykorzystać ulubione zabawki dziecka) – układamy 4-5 zabawek na stole, prosimy dziecko o zamknięcie oczu, następnie zmieniamy położenie dwóch zabawek lub jedną chowamy i prosimy dziecko, aby wskazało co się zmieniło lub zniknęło
- przerysowywanie prostych kształtów (np. figur geometrycznych) – najpierw wg wzoru, następnie bez wzoru
- segregowanie klocków lub wyciętych z kolorowego papieru figur geometrycznych wg jednej cechy (np. wg koloru lub kształtu lub wielkości)
- oznaczanie narysowanych na kartce strzałek wg kierunku (np. „pomaluj na czerwono wszystkie strzałki skierowane do góry”)
- zabawy typu „Połóż misia” – układanie misia zgodnie z poleceniem rodzica (np. na krzeselku, pod krzeselkiem, obok krzeselka itp.)

✚ **rozwijanie wrażliwości słuchowej**, tak by dziecko umiało rozpoznać dźwięki z otoczenia i je naśladować

Przykłady zabaw i ćwiczeń rozwijających percepcję słuchową:

- słuchanie i nazywanie dźwięków z najbliższego otoczenia (szum wody, szelest papieru, potrząsanie kluczami, stukanie klockami, klaskanie itp.), określanie, z której strony dochodzą, czy są daleko, czy blisko
- w czasie spaceru nazywanie odgłosów przyrody, ulicy, zjawisk atmosferycznych itp., określanie, z której strony dochodzą
- rozpoznawanie najbliższych osób po głosie
- zabawy typu „Pokaż, kto się odezwał” – rodzic naśladuje odgłosy różnych zwierząt, dziecko wskazuje odpowiedni obrazek przedstawiający określone zwierzę (można do tego wykorzystać obrazki, pluszaki, figurki zwierząt itp.)
- zabawy rytmiczne z rymowankami, wylizankami i krótkimi wierszykami – wypowiadanie treści z jednoczesnym wyklaskiwaniem lub tupaniem nogami lub podskakiwaniem
- dzielenie wyrazów na sylaby (np. bu-ty) z jednoczesnym wyklaskiwaniem (w przypadku starszych przedszkolaków również dzielenie prostych wyrazów na głoski np. k-o-t)
- zabawa „Jakie słowo słyszysz?” – rodzic wypowiada słowo z podziałem na sylaby (np. lo-dy), dziecko odgaduje, jaki to wyraz (w przypadku starszych przedszkolaków dzielimy proste wyrazy na głoski np. o-s-a)
- różnicowanie słów podobnie brzmiących (np. domek-Tomek, półka-bułka, nos-noc) – rodzic wypowiada wraz i prosi dziecko o wskazanie odpowiedniego obrazka
- zabawy typu „Klaszcz tak, jak ja” lub „Stukaj tak, jak ja” – dziecko powtarza wystukany lub wyklaskamy przez rodzica prosty rytm (można to tego wykorzystać klocki, łyżeczki, garnki, instrumenty muzyczne itp.)
- zabawa „Jaka to melodia?” – rozpoznawanie przez dziecko znanych piosenek nuconych przez rodzica

✚ **rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej i słuchowej**

Przykłady ćwiczeń usprawniających analizę i syntezę słuchową:

- rozpoznawanie dźwięków: co upadło, co przyjechało, czym uderzono
- nasłuchiwanie: co się wokół nas dzieje (kto co usłyszał)
- pokaż dziecku obrazek, utóż kilka prostych zdań, poproś żeby dziecko po kolei powtarzało zdania, narysowało tyle kresek ile jest zdań
- pokazując dziecku różne przedmioty, wypowiadaj pierwszą część słowa, poproś, żeby dziecko je kończyło
- segregowanie obrazków wg podanej głoski: na początku, na końcu. Dziecko otrzymuje obrazki, prosimy, żeby powiedział, co przedstawiają. Następnie prosimy, żeby powiedział, co słyszy na początku, na końcu nazwy –jaki dźwięk, jaką głoskę słyszysz na początku słowa, na końcu. Utóż obrazki, które zaczynają się na głoskę np. „d”, a kończą na „a”
- prosimy dziecko aby wybrzmiało głoski w podawanych słowach, policzyło głoski
- prosimy dziecko aby za pomocą klaskania podzieliło podawane słowa na zgłoski (sylaby)
- mówimy zdanie. Prosimy, żeby dziecko policzyło w nim wyrazy. Możemy pomóc dziecku biorąc pasek papieru i rozcinając go na tyle części, ile jest wyrazów
- mówimy dziecku samogłoskę, np. „a” i prosimy, żeby z nią utworzyło sylabę / ze słuchu/łącząc ją z podanymi spółgłoskami m-a: mai t-a: ta

- mówimy głoski i prosimy dziecko, żeby powiedziało, jakie tworzą słowo, np. A-d-a-m, jakie to słowo
- mówimy sylaby i prosimy dziecko, żeby powiedziało, jakie tworzą słowo: sa-mo-lot: samolot
- mówimy grupę sylab, prosimy żeby dziecko powiedziało, które sylaby się powtarzają, np. ba ga da ba, la fa da la

opr. Magdalena Wierdak